JARIDA LA KILIMO HIFADHI

MACHI 2022 • UJAZO NAMBA 8 • NAKALA YA 1

NDANI YA TOLEO HILI					
	Mbinu za uzalishaji wa mbegu zinazosimamiwa na mkulima	Vijana katika mipango ya kilimo na Maisha	Wasifu wa washirika: Ndugu katika Kristo mwenye huruma na huduma za maendeleo	Majadiliano kutoka kwenye mtandao:	Ratiba za Safari za Maafisa

Mbinu za uzalishaji wa mbegu zinazosimamiwa na mkulima

Neil Rowe Miller, Mshauri wa kiufundi wa kilimo na Maisha Mashariki mwa Afrika

Makala haya ni ufuatiliaji wa Makala yenye kichwa "Mkakati wa uzalishaji wa mbegu ulioboreshwa" katika Jarida letu la Desemba, 2021

Kudumisha utengano kati ya mashamba ya mazao yaliyochavushwa ni vigumu katika mazingira ya shamba dogo yenye mashamba ya karibu yaliyo na nafasi.

Kote katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara, wakulima wadogo wanahifadhi na kupanda tena mbegu nyingi wanazotumia kila msimu. Ubora wa mbegu hii ha utofautiana sana, lakini katika hali nyingi hatua ndogo ndogo zinaweza kuleta tofauti kubwa katika usafi wa kijenetiki na uwezo wa uzalishaji wa mbegu hiyo.

TENGANISHA UZALISHAJI WA MBEGU KUTOKA KWA MASHAMBA MENGINE

Mimea itakayotunzwa kwa ajili ya mbegu lazima itenganishwe na mashamba mengine ya spishi zilezile ili kuzuia uchavushaji mtambuka. Baadhi ya mazao, kama vile maharagwe na ngano, mara nyingi huchavushwa yenyewe (tazama kisanduku cha pembeni) na yanahitaji tu kutenganishwa kwa mita chache. Ikiwa wakulima watafuata mazoea mazuri ya uzalishaji na uteuzi (tazama hapa chini), wanaweza kuweka na kupanda tena mbegu za mazao yaliyochavushwa yenyewe kwa vizazi vingi bila kupoteza uwezo mkubwa wa mavuno au ubora wa mbegu.

Canadian Foodgrains Bank
A Christian Response to Hunger

Washauri wa Kiufundi wa Kilimo na Maisha wa Canadian Foodgrains Bank

John Mbae	john.mbae@Tearfund.org
Neil Rowe Miller	neil.rowe-miller@tearfund.org
Jean Twilingiyumukiza	jean.twilingiyumukiza@tearfund.org
Lilian Zheke	lilian.zheke@tearfund.org

Mazao mengine, kama mahindi, maboga na alizeti, mara nyingi huchavushwa kwa kuvuka na mimea mingine, na hivyo huhitaji umbali mkubwa zaidi wa kutengwa ili kutoa mbegu zisizo na urithi (tazama jedwali). Kwa mazao haya ni vigumu sana kudumisha usafi wa maumbile katika mazingira ya shamba ndogo na majirani wa karibu wanaokuza mazao sawa. Mbegu za mazao yaliyochavushwa ni bora kupatikana kutoka kwa wazalishaji wa mbegu wanaoaminika. Ikiwa mbegu za kibiashara hazipo au hazipatikani, mkakati mmoja wa uzalishaji wa mbegu za mazao haya ni kuwawezesha wakulima wachache wa eneo hilo kuzalisha Mbegu Iliyotangazwa Ubora (tazama jarida letu la Desemba, 2021 kwa maelezo zaidi).

Umbali wa kutengwa kwa uzalishaji wa Mbegu za mazao mbalimbali

Zao	Umbali wa kutengwa (mita)
Karanga	5
Mbaazi	200
Kunde	5
Maharagwe	5
Mahindi	200
Uwele	200
Mtama	350
Mpunga	5
Maboga	200
Alizeti	1500

Kutoka: FAO. 2018. Seed production and handling manual for community-based seed producers and inspectors

CHAGUA MIMEA KWA AJILI YA MBEGU WAKATI WA MSIMU WA KUKUA, KULINGANA NA UTENDAJI WA MMEA MZIMA.

Chagua na uweke alama kwenye mimea kulingana na afya, nguvu na tija kwa ujumla. Mimea yenye ugonjwa inapaswa kuepukwa. Vuna mimea iliyokusudiwa kwa mbegu kwanza, kabla ya kujaza sehemu nyingine ya shamba kwa nafaka ya chakula. Wakulima wengi huchagua tu masuke makubwa zaidi au mbegu nzuri zaidi baada ya nafaka zao kuvunwa na kuwekwa kwa wingi. Utaratibu huu unaweza kusababisha kuchagua mbegu kutoka kwa mimea ambayo hubeba magonjwa au ambayo hutoa mbegu kubwa, lakini ina mavuno kidogo.

KAUSHA MBEGU VIZURI

Mbegu inapaswa kukaushwa hadi unyevu wa chini kuliko ule unaotumika kwa chakula cha nafaka. Kanuni ya msingi ni kukausha mbegu kwa asilimia 1-2 chini ya ile inayopendekezwa kwa nafaka za biashara. Kwa muda mrefu kama mbegu imekaushwa bila joto, kuna hatari ndogo ya kukausha zaidi

HIFADHI KWENYE MIFUKO YA HERMETIC

Dhana potofu ya kawaida ni kwamba hifadhi isiyo na hewa itapunguza kuota kwa mbegu. Walakini, ikiwa mbegu imekaushwa vizuri na kuwekwa mahali pa baridi, uhifadhi wa hermetic utadumisha ubora na uwezo wake kwa muda mrefu. Kwa kweli, benki za mbegu mara nyingi hutumia hifadhi ya hermetic kwa kuhifadhi mbegu kwa muda mrefu. Wakulima wanaweza kudumisha mbegu bora kwa kuhifadhi kwenye mifuko ya PICS, dramu zilizofungwa, au hata safu nyingi za mifuko ya plastiki.

PIMA UOTAJI KABLA YA KUTUMIA

Wakulima wanaweza na wanapaswa kupima kiwango cha uotaji wa mbegu zao kabla ya kupanda. Jaribio rahisi la kuota, pamoja na taarifa zaidi juu ya uhifadhi wa mbegu na mifumo ya mbegu inaweza kupatikana katika yetu Technical Guidance Note on Sustainable Seed Systems.

MISAMIATI MUHIMU INAYOTUMIKA KATIKA MIFUMO YA MBEGU.

1. **Mazao yaliyochavushwa yenyewe/yaliyochavushwa: Aina za mazao zilizochavushwa zenyewe; ikijumuisha kunde nyingi, mchele, ngano na nyanya; inaweza kutoa mbegu bila kupokea chavua kutoka kwa mmea mwingine.** Kwa hivyo huzaa "kweli kwa aina" kupitia vizazi vingi. Mazao yaliyochavushwa kwa njia tofauti, kama mahindi, mtama na alizeti, mara nyingi huzaliana kwa kutumia chavua kutoka kwa mimea mingine, ikisafirishwa na upepo au wadudu. Isipokuwa zimekuzwa kwa kutengwa (ama kimwili au kwa kupanda kwa wakati tofauti) hazitazaa kweli kutoka kizazi hadi kizazi. Mazao mengine; kama tikiti, malenge, pamba na mbaazi za njiwa; kuzaliana kwa njia ya uchavushaji binafsi na mtambuka. Jinsi zao linavyochavushwa huamua ni kiasi gani kinahitaji kutengwa ili kutoa mbegu safi.

Kuchagua mbegu baada ya kuvuna hufanya iwe vigumu kujua afya na sifa za mimea iliyotoa mbegu

2. **Aina zilizochavushwa wazi (OPVs) ni aina zinazotoa mbegu ambazo zinafanana kijeni na mzazi.** Ikiwa zao limechavushwa mtambuka, OPV itahitaji kutengwa ili kutoa mbegu safi.

3. **Mbegu mseto huundwa kwa kuchavusha mistari tofauti kwa ajili ya uzalishaji wa mbegu.** Mseto kwa ujumla huzalisha mimea yenye nguvu na mshikamano zaidi kuliko OPV. Wakati nafaka kutoka kwa mbegu ya mseto inapopandwa tena kwa kizazi cha pili, uzao hautakuwa nakala za kweli za mseto wa asili, na watapoteza nguvu zao nyingi na uwezo wa mavuno. Hivyo wakulima wanaotumia mahuluti wanapaswa kununua mbegu mpya kila msimu. Mahindi ndiyo mbegu chotara inayotumika sana.

4. **Mbegu Iliyoidhinishwa hukaguliwa na kupimwa na wakala wa serikali kwa usafi wa kinasaba, kuota, na uhuru dhidi ya magonjwa na magugu.** Aina zilizosajiliwa na wakala wa serikali pekee ndizo zinazoweza kuthibitishwa.

5. **Mbegu zilizodhibitishwa ubora (QDS) huzalishwa na kuuzwa na wakulima au mashirika ya kijamii ambayo si wafanyabiashara wa mbegu waliosajiliwa.** Mbegu ya QDS hupandwa kutoka kwenye hisa sawa na Mbegu Iliyothibitishwa, na inaweza kuwa ya ubora wa juu sawa. Aina zote za kisasa na ardhi (aina za jadi) zinaweza kujumuishwa. Mamlaka za serikali zinabainisha ni aina gani zinazostahiki na lazima zikague angalau 10% ya mashamba ya QDS.

Vijana katika mipango ya kilimo na Maisha

John Kimathi Mbae, Mshauri wa kilimo na Maisha mashariki mwa Afrika

Kilimo kimeonekana kama kitu kisichopendeza machoni mwa mamilioni ya vijana waliopo bara la Afrika, jambo ambalo linaweza kuhatarisha usalama wa chakula. Suala hili linawapa wasiwasi serikali na jamii kwani vijana kati ya miaka 15 mpaka 35 kwa sasa wanawakilisha asilimia 55 ya nguvu kazi Afrika. Wakati huo huo, ukosefu wa ajira na kasi ya ukuaji wa idadi ya watu inapelekea athari kubwa katika usalama wa chakula. Vijana wanaona

Kilimo ni kama hakilipi,hakibadiliki kijamii na kiufundi hakina mashiko. Mwongozo wa kuunda mradi unaojumuisha vijana wa Feed the future unajadili kuwa kwa kufanya kilimo kuwa cha faida na rahisi kitapendeza machoni kwa vijana wengi.

SABABU ZA MTAZAMO HASI ZA KILIMO

- **Taarifa potofu zitokazo kwenye vyombo vya habari -** vitumbuizo vya kwenye redio na runinga vinaonyesha miji inatoa fursa nzuri zaidi kuliko sehemu za vijijini.
- **Msongo wa marika/Ushawishi -** Vile ambavyo vijana wengi wanahamia mjini baada ya shule ya msingi na shule ya upili, wanatengeneza mtazamo kwamba Maisha mazuri yanapatikana nje ya vijijini.
- **Kutenganishwa kwa elimu rasmi na mahitaji ya vijijini -** mitaala ya shule huzingatia maarifa ya kitaaluma kuliko ya ujuzi wa vitendo. Maadamu wanachukua mfumo huu wenye thamani vijana wa kiafrika wanaepuka kufanya kozi za kilimo katika ngazi ya diploma na chou kikuu.
- **Kudharauliwa kwa tamaduni za kilimo -** Nilipokuwa shule ya msingi na shule ya sekondari, shughuli za kilimo zilikuwa ni kama adhabu. Wanafunzi waliokuwa wakifanya makosa walikuwa wakiambiwa, nenedeni nyumbani mrudi na jembe au panga ya kutumia kwenye adhabu.
- **Kazi ya kuchosha –** Huku Afrika kilimo mara nyingi hakitumii vifaa vya makinikia, vijana wanaepuka shughuli zenye kutumia nguvu nyingi.
- **Ukosefu wa rasilimali –** upatikanaji wa ardhi huwatenga vijana fulani, kwani sheria za mirathi huwaacha bila ardhi. Vizuizi hivi ni vibaya zaidi katika tamaduni nyingi ambapo vijana wa kike huwawekwa pembeni katika urithi wa ardhi.

MAFUNZO YATOKANAYO NA KUKUZA MRADI WA KILIMO HIFADHI (MRADI WA SUCA)

Ingawa umri wa kati wa Kiafrika ni miaka 19, wastani wa umri wa wakulima wa kiafrika ni miaka sitini! Hata hivyo, tathmini ya nusu muhula ya Foodgrains Bank, katika mradi wa kukuza Kilimo hifadhi uligundua kwamba wastani wa umri wa wakulima waliopo Tanzania ni miaka 46.7, kenya ni miaka 52.4 na Ethiopia ni miaka 41.5. Mwanzoni mwa mradi, wastani wa umri wa wakulima ilikua juu, lakini washiriki wamebadilisha demografia hasa kwa kuwashirikisha vijana. Mbinu zinazotumika katika mradi wa kilimo hifadhi ni pamoja na:

Joel Mutua, mkulima mwanafunzi, anafundisha wakulima wa Kilimo Hifadhi nchi ya Kenya

- **Umakini wa jinsia na umri kwenye vifaa vya kufundishia -** Moduli za mafunzo ya kilimo Hifadhi CFGB zinahamasisha kilimo sio cha watu wa aina fulani tu. Vifaa vya mafunzo yenye kuzoeleka vinawaruhusu washiriki kurekebisha picha na Habari za mafunzo kwa kundi lenye jinsia na umri wowote ulio kusudiwa.
- **Kuwalenga makundi ya vijana yaliyopo (miaka 18-35) –** Kwa kufanya kazi na mashirika yanayosajili vikundi vya kujitegemea. Washiriki wanaweza hasa wakatafuta na kuwafikia vikundi vya vijana.
- **Kushauriana vijana kwa vijana -** washirika wengine walisajili viongozi wa vijana ambao waliwasajili, waliwafundisha, waliwashauri na wakawa mifano hai kwa vijana wengine
- **Kilimo hifadhi kwa mazao ya mboga mboga na matunda** – wakati hapo nyuma, washiriki wengi walihamasisha kilimo hifadhi kwa mazao ya nafaka na kwa ajili ya chakula, vijana wanapendelea kupanda

mazao yenye thamani kubwa ili kuongeza faida. Washiriki wamechukua mafunzo yao na kuongezea kilimo hifadhi kwenye kilimo cha mboga mboga kwa umwagiliaji (nyanya, maharage, matunda, kabichi, saro n.k)

- **Kuongeza biashara kwenye msingi wa program ya kilimo hifadhi** - kujumuisha biashara kuongeza upataji faida, na hivyo huvutia ushiriki wa vijana. Mbinu ya mradi wa kukuza kilimo hifadhi imesaidia usalama wa chakula, lakini pia kilimo biashara kwa kutengeneza makundi mchanganyiko.
- **Kutoa huduma -** kushirikisha washiriki na watoa huduma ili kuleta huduma za kuzalisha fedha kwa wakulima (uandaaji wa shamba, upandaji, kudhibiti visumbufu, uvunaji,upuraji, usafirishaji n.k) mbinu hii ya kiujasiriamali iliwashawishi vijana walipogundua kuna uwezekano wa faida katika mnyororo wa thamani.
- **Utoaji huduma ya ugani kwa njia ya mtandao** – washiriki wengine wanatumia whatsapp kufikisha ujumbe na kuwajibu wakulima maswali yao.
- **Muunganiko wa huduma zingine zilizopo -** washirika waliwaunganisha wakulima kwa mashirika mengine na miradi ambayo itasaidia wakulima kupata faida. Kwa mfano, kule Kenya, vikundi viliunganishwa na mfuko wa vijana unaosimamiwa na serikali ambapo waliweza kupata mikopo yenye riba ndogo.

Mafunzo kwa wenye wanatoa huduma kama kupandia mbegu na machine ya 'maresha' inaweza kuvuta vijana kwenye kazi ya kilimo

MBINU ZINGINE ZA KUONGEZA USHIRIKI WA VIJANA KATIKA KILIMO

- **Utetezi wa sera za vijana –** serikali za kiafrika zinahitaji kuanzisha sera na miradi ya maendeleo ya vijijini ambayo itaimarisha ukuaji wa kilimo, kama fursa vijijini zitaongezeka, mwelekeo wa vijana kwenye kilimo na mtazamo wao wa maslahi ya Maisha ya vijijini utabadilika (tazama maeleezo pembeni.). Mashirika yasiyo ya kiserikali yanatakiwa kutetea sera hizi na kuangalia fursa zilizopo katika nchi.
- **Miradi inayolenga vijana -** Miradi inatakiwa kuhusisha mawazo ya vijana tangu mwanzo mpaka mwisho (tathmini ya hali kuanzia utekelezaji hadi thamini ya mwisho) ushiriki wa vijana katika hatua za upangaji zitatambua mipango inayoweza kuwavutia vijana na kuwafanya wawe na shauku ya kilimo.
- **Elimu na mafunzo-** Lazima tushirikiane na serikali katika kutekeleza mtaala ambao utapendelea mahitaji na maarifa ya vijana wa vijijini na kubatilisha mtazamo wa mjini. Vyuo vikuu na vyuo vingine vitatakiwa kukabiliana na kuwezeshwa ili kutoa programu za kilimo zilizo na ubora wa hali ya juu ambazo zitawavutia wanafunzi wake. Kwa mfano, mitandao ya kilimo hifadhi Iliopo Afrika na shirika la Chakula na kilimo yaliyoandaliwa na kusambazwa na mitaala ya kilimo hifadhi kwa ajili ya vyuo vya Afrika mwaka 2019 hadi 2021.

Sheria zinazounga mkono vijana nchi ya Kenya

Kupinduliwa upwa kwa 4K ((Kuungana, Kufanya, Kusaidia Kenya) ulifanyika mwaka wa 2021 hili kuleta ufahamu, kusisitiza mabandiliko ya mawazo kuhusu kilimo miongoni mwa watoto wanaokwenda shule na kujenga ujuzi.

Ugatuzi wa kaunti mwaka wa 2013 kutokana na kubadilishwa kwa katiba, ilisaidia kuleta rasilimali ya nchi na uhamusi mashinani katika kaunti za nchi ya kenya imesaidia kukua kwa miji midogo vijijini na kuongezeka kwa mahitaji ya mazao ya kilimo katika miji hii.

Wasifu wa washirika: Ndugu katika Kristo mwenye huruma na huduma za maendeleo

Lilian Zheke, Mshauri wa kilimo na Maisha kusini mwa Afrika

Wakulima wakiandaa na kukausha mazao ya malisho kwa ajili ya kutengeneza mabunda ya nyasi

Ndugu katika Kristo mwenye Huruma na huduma za kimaendeleo (BICS -CDS) ni mpango wa program za kutoa Faraja, maendeleo na amani katika kanisa la ndugu katika Kristo lililopo Zimbabwe, lililoanzishwa mwaka 2012. Utume wa BIC-CDS'S ni kuitikia hatari zinazotisha usalama wa binadamu na changamoto za kimaendeleo kama sehemu ya ushuhuda wa ukristo wao.

BIC-CDS ni mshirika wa Canadian Fodgrains Bank Kupitia halmashauri ya Kati ya wamenonite kwa kuanzia na mradi wa usalama wa chakula wa kilimo hifadhi tangu mwaka 2013 mpaka 2016.Tangu uanzishaji wake, BIC-CDS imekuwa ikihamasisha Kilimo Hifadhi (KH) na sehemu ya uzalishaji wa malisho yalishirikishwa katika kilimo hifadhi katika jitihada za kupunguza mashindano kati ya Kilimo Hifadhi na mifugo. Vile vile BIC-CDS imekuwa ikifanya kazi ya kuongeza upatikanaji wa maji, na mpaka leo mabwawa manne ya jamii yamerejeshwa na bwawa moja limejengwa katika eneo la uendeshaji.

Kuhamasisha uboreshwaji wa usalama wa chakula na chanzo cha kipato cha wanawake kupiti bustani zilizowekewa sola

BIC-CDS imeanza kutekeleza programu ya usalama wa chakula yenye kuzingatia hali ya jinsia Gwanda katika kata sita zilizopo wilaya ya Gwanda. Lengo la mradi ni kuwa endelevu, mazao yanayozingatia jinsia na uzalishaji wanyama. Jumla ya wakulima 1500(970 wanaume na 570 wanawake) walihusishwa kwenye Kilimo Hifadhi, uzalishaji wa malisho na mboga kwa kutumia kilimo cha umwagiliaji kwa sola. Usalama wa chakula umeboreshwa kwa kuwa kaya zinazoshiriki kwa sasa wanazalisha chakula miezi tisa ukilinganisha na mwanzoni ilivokuwa miezi mitatu mpaka minne.

Ongezeko la uzalishaji wa malisho umeboresha upatikanaji wa malisho, imepunguza mafadhaiko kwa wanyama katika kipindi cha ukame , umepunguza ushindani kati ya kilimo hifadhi na mifugo, na kuboresha hali na afya za mifugo. Wakulima wamechanganya mazao ya malisho (hasa ngara /fiwi na upupu) na mazao ya chakula na pia kutumia maeneo ya pembezoni kupanda malisho ya wanyama. Wakulima sasa wanazalisha malisho ya kutosha (hasa mabunda ya nyasi) ili kulisha mifugo na kuuza yaliyozidi kwa wakulima jirani.Kwa wastani, wakulima huuza nyasi mabunda 25 mpaka 50 kwa takribani dola 2.5 kila moja, ingawa wakulima wengine wameuza zaidi ya mabunda 100.

Mradi umejikita kwenye kusaidia wanawake kwa kuwapa pump za maji za sila ambazo zimewekwa kwenye mashamba ya vikundi ambapo zaidi ya asilimia 75 ya wanakikundi ni wanawake. Umwagiliaji kwa kutumia ndoo ambayo ni kazi kubwa umetelekezwa , kwa kuwa wanakikundi sasa wanapata maji kwa kufungua mabomba yao tu. Uzalishaji katika haya mashamba yameboreshwa kiasi kwamba bustani hizi haziboreshi tu kuwepo na aina mbali mbali ya chakula lakini pia inawapatia kipato. Kwa chanzo hichi cha kipato kinachojitegemea, wanawake wametoa taarifa ya ongezeko la ushiriki katika utoaji maamuzi katika kaya na kuwa na muda wa kufanya kazi zingine.

Majadiliano kutoka kwenye mtandao:

John Kimathi Kirima: Huwezi kuamini uko Mukothima kaunti ya Tharaka Niithi. Kazi nzuri NCCK NA WAKULIMA. Asante kwa kutukaribisha wakati wa warsha ya nchi ya Kenya. Wakulima katika maeneo mengine yenye ukame wanahitaji kuiga wakulima wa Tharaka Niithi kwa kupitisha zao linalofaa kwa eneo husika. Kwa nini ulime mahindi ilhali unaweza kulima choroko, mbaazi, mtama, uwele, mihogo na mengineyo?

Fidelia Munyoki: Asante sana John. Tulifurahi kuwakaribisha washirika wa Foodgrains Bank katika Kenya kwa ziara ya ugani. Na kwa matumaini washiriki walijifunza na kuchukua nyumbani kitu kizuri. Wakulima wamekubali utofauti wa mazao ya aina zinazofaa. Hili ni zoezi la kilimo endelevu zaidi linalostahili kupitishwa na kila mkulima.

Mary Kyalo: Endelea na kazi nzuri! Mungu akubariki.

Norah Naitore: Kazi nzuri Fidelia na timu. Kazi yako ngumu inazaa matunda.

Fidelia Munyoki: Asante. Tunaweza tu kuhusisha hili na neema ya Mungu ambayo imewawezesha wafanyakazi wa mradi wa kilimo hifadhi wa NCCK na wakulima kufanya kazi ya kupongezwa. 👏

Aregahegn Petros: Wow! Ahsante kwa kushiriki nasi!

Salilew Netu: Inavutia sana!

Maafisa wa ufundi wa kilimo hifadhi husimamia kikundi cha majadiliano cha facebook ambapo mazungumzo hapo juu yalinakiliwa.Ikiwa ungependa kujiunga na mjadala, jiandikishe kupitia www.facebook/groups/CAinAfrica*.*

Washiriki wa warsha watembelea shamba la mtama la Tharaka Nithi.

RATIBA ZA SAFARI ZA MAAFISA

Lilian Zheke

Aprili, 2022
Binga, Zimbabwe
Kutembelea mradi wa KMTC-MCC na mafunzo

Mei, 2022
Kusini mwa Malawi
BICC-CODES NA AG Care Kutembelea Mshirika na mafunzo

Juni, 2022
Mwandi, Zambia
Kutembelea mradi wa UCZ -WR

JEAN TWILINGIYUMUKIZA

31 Machi-02 Aprili, 2022
Musanze, Rwanda
Warsha ya ngazi ya nchi

20-30 Aprili, *2022*
Freetown, Sierra Leone
Mafunzo ya hali ya tathmini ya mafunzo ya EFSL

30 Mei-3 Juni, 2022
Abalak, Niger
Ziara ya mradi wa SPN na kujenga timu

JOHN KIMATHI MBAE

Aprili, 2022
Embu, Kenya
Mafunzo na kutembelea mshirika wa ACC&S

Aprili, 2022
Nakuru & Muranga, Kenya
Ufuatiliaji ADSCR & ADSMK- FAW

Mei, 2022
Soroti, Uganda
Kutembelea mradi na mafunzo ya COU-TEDDO

Mei, 2022
Nakuru & Muranga, Kenya
Ufuatiliaji wa ADSCR & ADSMK- FAW

Juni, 2022
Marsabit, Kenya
Ziara ya mshirika – msaada CITAM & SMM

NEIL ROWE MILLER

Aprili, 2022
Kasulu, Tanzania
Kutembelea mshiriki CWS

Mei, 2022
Kampala, Uganda
Kuanza na mafunzo ya tathmini ya hali ya PAG

Juni, 2022
Kusini mwa Ethiopia
Kutembelea miradi ya EKHC na EGCDWO